

СЕКРЕТАР ПРАЦІ ВСЕ ЩЕ ІГНОРУЄ БЕЗРОБІТТЯ

ПЕРЕКОНУЄ РОБІТНИКІВ, ЩО НАДЗВИЧАЙНОГО БЕЗРОБІТТЯ НЕМА.

МИДЕЛТАВН, Осаю, 4 квітня. — Джеймс Дейвис, секретар праці, виступив тут перед юнією сталевиків, залізничників і інших робітників з промовою про терпіння безробіття. Дейвис говорив, що в Америці нема надзвичайного безробіття. Він ще далі обстоював при тому, що найкраще обчислено безробіття Бюро Робітничої Статистики, котре бачило подало число безробітних на 1 і три чверті мільона.

Він говорив далі, що сьому числу не можна дуже довірятися, бо кожного року приходять до Америки 200,000 іммігрантів, здібних до праці, а 2 мільони молодих американських уроженців доходять до віку праці. Далі він задав як невелику причину, викликаючи безробіття, придумування і записування нових машин, ошаджуючи працю, і радив робітникам придумувати нові поля її потреби, які могли б давати їм безробітним. Він запевняв зібраних, що нові промисли легко розв'яжуть безробіття.

ДЕМОКРАТИ ЗА ЗНИЖЕННЯМ ПОДАТКІВ О 300 МІЛІОНІВ. ПРОГРАМА ПЕРШУ БОРОТЬБУ ЗА ЗНИЖКУ

ВАШИНГТОН, 4 квітня. — Демократична меншість фінансового комітету палати послав постанову жалати від конгресу ухвалити зниження податків на 201 мільонів доларів, як се радять републиканці, але о 300 мільонів.

Републіканці, що становлять більшість комітету, рішили обстоювати при позичці департаменту скарбу. Більшість комітету мала 13 голосів, меншість всего 6 голосів. Боротьба тепер буде вестися в повній палаті.

ЦІКАВИЙ ВИНАХІД, ЩО МОЖЕ МАТИ РЕВОЛЮЦІОННЕ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ФІЛЬМИ

ПЕРЕСЛАДИ ДРОТОМ РУХОМИЙ ОБРАЗ. НЬЮ ЙОРК, 4 квітня. — Інженери Американської Телефонної й Телеграфічної Ко. винайшли винахід, що дозволяє пересилати дротом рухомі образи.

Вони винайшли нині на екрані (світло-зображення) театру Ембасі рухомі образи фільмової актриси Вілліам Бейк, зняті її годину тому 900 миль за годину. Актриса знята в Шинга, як вона вийшла з побуду, а її фотографії подало в Нью Йорку за дві години.

Підприємці рухомих образів кажуть, що винахід може революціонізувати фільмовий промисел та мати глибокий вплив на другі.

ВІДЛОЖЕНО ПРОЦЕС ПРОТИ СИНКЛЕРА

ВАШИНГТОН, 4 квітня. — Адвокат нафтера Синклера поспішався о відложенні розправи проти Синклера, обжалованого за обманяння федерального уряду, до слідчого попендала, на тім основі, що вони хочуть студіювати злочини Фолла.

Синклер заявив газетарям, що він певний у вильнення.

ПОЖАР БУДИНКУ ГАЗЕТИ

СКРЕНТОН, Па., 4 квітня. — Нині раненько погорі тут будинок швейної газети Скрентон Републікан, що стояв на Норт-Вашингтон Стр.

Огонь вийшов з невідомої ще причини. Він поширився по ший будови так скоро, що кількох людей було в небезпечній ситуації. Пітер-люди віднесло такі попарення, що їх треба було забрати до шпиталів. Шкода-виносить коло пів мільона доларів.

Газета буде далі виходити в нанятім будинку.

ПРИГОДА ХЛОПЧИНИ В СОБЕВІ

НЬЮ ЙОРК, 4 квітня. — 9-літній Іван Кузик з 353 Вест 47. Вул. забавлявся з 4 товаришами відомою діточкою грою "Холи за мову". Підчас забави, коли Іван був на розі 8. Ек. та 47. Вулиці, хлопчина нагло пропав під землею. Хлопчик почував крик Івана, гуркіт тіла, спадального по камінню, а вітає хлопці вбачили.

Вони вилизали в отвір ями новобудовного собово, але не могли в темноті нічого бачити. Стали кричати на полісмена. Сей спускався по драбині в собів, засвітив ручну електричну лампу та догавив хлопчину обманного бодомом. Спустив йому шнур і хлопчина при його допомозі виліз на гору.

Пого зарядився до недалекого шпиталю, де лікарі, обшукравши його з болю, переконали, що він вийшов з пригоди з легкими обдраннями голови й правого руки.

МОРАЛЬНИЙ РОЗКЛАД. КУ-КЛАКС-КЛУБ

АТЛАНТА, Джорджія, 4 квітня. — Виявляється, що в Атланті, штат-Кларен, злочини записані в газеті, що він обслуговує цю організацію в моральних шлах, але він тепер попав в руки неморальних людей, котрі не проводять Стівенсон, що тепер відкидає досвідну вазицію за вбийство.

ДО ОБОРОНИ НЕВИННО ЗАСУДЖЕНИХ НА СМЕРТЬ

ПІДНЕСИМ ГРОМАДИЙНИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ПОЛЬСЬКИХ ЗУЩАНЬ НАД НАШИМ НАРОДОМ В СТАРІЙ КРАЇНІ І ПРОТИ ЗАСУДУ НА СМЕРТЬ ДВОХ НЕВИННИХ ЛЮДЕЙ.

ЗБИРАМО ФОНД НА ОБОРОНУ НЕВИННО ЗАСУДЖЕНИХ НА СМЕРТЬ ЛЯЦЬКИМИ КАТАМИ.

ДАЙМО МАТЕРІАЛЬНУ ПІДДЕЖКУ ДЛЯ ТОЇ ЦІЛІ, ЩОБИ ВИСВІТЛИТИ ПЕРЕД СВІТОМ ВАРВАРСТВО І ЗЛОЧИНСТВО ЛЯЦЬКОГО ОКУПАНТА.

ДО ТОГО ЗАКЛИКАЄ ВСЬ ЗАГАЛ ОБСЬДІАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

ВСІ ЖЕРТВИ НА ВИСНЄ ЗГІДАНІ ЦІЛІ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ НА ТАКУ АДРЕСУ:

Obyednanne, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ СМЕРТІ

Панна Єлизавета Зибікевич, дочка українського громадянина Василія Зибікевича в Брукліні, Н. Дж., побирав лекції на скрипці в "Бруклін Музичн Скул Сетсмент". Її учителем є Лідан Кінг Руса. Недавно тому панна Зибікевич пописувалася своєю грою в однім бруклінським театрі, а після того комітет з назвою музичної школи подав їй до відома, що вона дістає три роки безплатної науки на скрипці і 8 тижнів вакацій у Гленорі (недалеко Фінгер Лейкс, Н. Дж.), підчас яких матиме щоденно відповідну лекцію музики (безплатно) на своїх інструментах. Обдарована обовинана грати два рази в тиждень перед установленою комісією, яка має стежити за тим, чи дотримується скрипкаря розумні відписки поступу в науці музики. Голитися зазначити, що панна Зибікевич є студенткою колегії (університету) і відзначається небуденною працьовитістю.

СМЕРТЬ ПРОМИСЛОВОГО ПОТЕНТАТА

З Парижа повідомляють, що президент міжнародного ставельного картелю Майрш загинув в часі самогубства на парку в часі засідання картелю. Під Шелль авто ввернулося в наслідок чого Майрш загинув на місці а шофер і служачий віднесли тяжкі рани.

ВИВОЗЯТЬ УКРАЇНСЬКИЙ ТЮТЮН

Болшівники вивозять і прогадлюють з Великої України все, що тільки дасться. З черги телеграфує "Рад. телеграф. Агенція України" (Рату), про масовий вивіз тютюну з Великої України до Італії. Шовищини вивозять з Одеси до Триєсту 600—700 тон українського тютюну.

Як бачимо, Велика Україна працює всіма силами на удержання московського галупаса.

НЕВІДЧАЙНИЙ СЛОН

З Бразилії повідомляють, в одісському зоологічному музеї трапився трагічний випадок. Слон пірвав свого дозора, хотів йому дати шматок хліба, за руку в втиснув голову дозора поміж грати з такою силою, що дозорець загинув на місці. Слона застрілено.

РЕКОРДИ

Рекордом колекційної мистецтва треба вважати ідею одного малого артиста із Лос Анджелес, який збирає цілунки. Не як звичайні смертельники, збирачі марок, листівок, автографів, книжок або гуздиків, себто в загальному зрозумілий спосіб. Цей спосіб цілунків — був би менше доступним і не мав би тривкої сили. Колекціонер цілунків має альбом із сніжно-білими листками, які поспіває карміновано пудровою на цих листках прохає вибрану особу відбити свої уста та скласти свій підпис. Дотепний колекціонер збирає в першу чергу уста "фільмових зір", які сходять і заходять у Лос Анджелес. До міста Плімтун вернулася 60-літня міс Бенгем, яка, вийхавши 20 літ тому в подорож до Швайцарії, була такою захопленою красою природи, що рішила побачити інші чудеса світу. Тому, що вона не мала довіти гроша, йшла здебільша пішки. Міс Бенгем каже, що з огляду на свої скромні домашні вона не мала за великих труднощів у маніфесті. 20літній безплатна подорож для приємності — неабиякий життєвий рекорд!

ТЕМНА ХРОНІКА

Замартинівський громадянин Мойсей Немет, що жив та в карті в поїздах із наними пасажирами, загинув як жертва своєї професії. Коли обіграв якогось селянина із Сихова, втік перед ним на дах поїзда і не застрілюючи, що поїзд переїздив поїзд за лінійний міст: міст розторочив йому смертельно голову. На жидівську турімову макаріву в селі Скарбка вибрав професійний злодій Мендель Сегаль без маски; підчас забави хтось із гостей, що вбиралася туди із жовжж, пробив його під серце. Сегаль помер. — Двоє селян із Потока біля Тинятинска суд засудили на 4 роки в'язниці за підпал фільварку місцевого діда; обвинувачені признались до вини.

ОРДЕРИ І ДАРУНКИ АФГАНІСТАНСЬКОГО ЕМІРА

Афганістанський емір Аманулла І покинув Берлін, не роздавши кількіс тисяч ордерів між урловцями, промисловцями, банкірами і журналістами, а з якими зустрівся підчас свого побуту. Він замовив ці ордери в одного великого безплатного зоологара. Гідавінгував листати від нього найбільшій ордер, з титулом афганістанського князя. Емір не знав, що реймсарська конституція забороняє Нинішнім приймати чужинні ордери та титули і бідний емір мусів усю цю колекцію почестей залишити у хаті, а змістити їх роздавати дарунки, які певне були дорожчі: килими, вази, годинники... Сам емір вийхав з Берліна почесним і-ром і зі скринькою дарунків. Фірма Юнкерса дарувала йому трохи токий монополія вартості 400,000 дол.; крім цього він дістав два теледони, два електричні ванни (золотий і срібний), грамофон, ріжні електричні апарати, напірости і 100 пар... черевки Гінденбург да емірові та його жінці дві туалети. Непогана річ бути еміром!

ПОЖЕЖА СКЛАДУ ФІЛЬМІВ

Дня 29-го квітня, вийхався грізна пожежа в складі фільмів у Варшаві при вул. Свєтотихонській. Велика кількість пального матеріалу у великій мірі утруднювала рятівничу акцію. Між иншими жертвою грізнах газів, виворочених пожежею фільмів, упала мешканка 4-го поверху горючого будинку, Юлія Бартошевська.

КАТАСТРОФА В БРАЗИЛІ

В неділю, дня 26. лютого ч. р., мешканці Курітіби (столиця провінції Парана) були свідками страшного випадку. О год. 1.15 топія зіб'їла, в більшій часті дітей, зіб'їрала коло сніми "Рабасо" на представлення, вислідок чого коло тисяч сніми ланували страшний стиск. Кілька десятків людей чекало на провозічним дерев'яним мості, над новом до 7 метрів глибоким і до 2 метри широким, наповненим намулом та водою. Слабий дерев'яний мостик не витримав великого тягару товпи, завалився і більше як 30 осіб збитою масою впало на дно річки, втискаючи себе своїми тілами в тигаром углибного бодоту.

ДОПУСКАЮТЬ 200 АМЕРИКАНСЬКИХ ФІЛЬМІВ

ДОМАКАЮТЬ ТОГО САМИ ФРАНЦУЗСЬКІ ПІДПРИЄМЦІ. ПАРИЖ, 4 квітня. — Французський уряд видав розпорядок, що можна спроводити з другого краю котрі фільми, коли другий край змозжов в Франції прийняти один фільм французський. Та розпорядок цієї годі виконати, бо французські підприємці опинилися нагло без фільмів і самі просять уряд, щоб зняти ту постанову хоч на протязь 6 місяців. Через те уряд допустить вже тепер 200 нових американських фільмів, які саме перейшли цензуру.

СОВІТИ ПІДНОСЯТЬ ЛЕТУСТВО

ЛЕТУНСЬКА ЛІГА МАЄ ВЖЕ 3,000,000 ЧЛЕНІВ. МОСКВА, 4 квітня. — Совіти позвали відповідати на листи проти совітської вступу Англії в той спосіб, що зорганізували "Віслювці Невисхідності". Є те фонд, до якого призначено на піднесення війни. В той спосіб зібрано 10,000,000 рублів. Число членів летунської ліги зросло вже тепер до трох мільонів.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ УБИТТЯ ТРОНСЬКОГО

МОСКВА, 4 квітня. — Совіти заперечують офіційно неголоси, будучи або в Туркестані Троноского, що перебував там на засланні.

СОВІТИ ЗМУШЕНІ ВЕСТИ ДАЛІ БОРОТЬБУ З КУЛАКАМИ

ХОЧУТЬ ЗАВЕСТИ КОЛЕКТИВНІ ФАРМИ І ОПЕРТИСЯ НА СЕЛЯНСЬКО-БІДАКАХ.

БЕРЛІН, 4 квітня. — Находиться весна, а відомості про засів не потішають совітських потенатів. Зі всіх сторін, особливо з України, доносять, що кулаки відмовляються засівати більше, як їм треба для власного ужитку. Тому можна надіятися, що совіти готові опинитися знова перед голодовою катастрофою. На шай совітській території є 84 мільони сільських господарств. З того 18 мільонів не малі господарства, які давали приносить стільки, що вистарчає для тих, що їх обслуговують. А других 6 мільонів належать до куркулів, а ті знов відносяться до совітів ворожо. От тому заявився Сталін за тим, щоб приступити до колективних господарств. Зі всіх тих 18 мільонів бідних господарств треба створити 1 мільон колективних господарств, а заасмотрати їх в модерні машини, буде можна добути з них стільки, скільки держава потребує. Надійшло, що отей план підпортує бідаки зі всієї сили, а тимчасим совіти звільняються від саботажу з боку кулаків.

ОБСУДЮЮТЬ ЗАСУД ФІЛЬМІВ

ОПІНІЯ ЗВЕРНЕНА ПРОТИ АДМІРАЛА. — КАЖУТЬ, ЩО ЗАСУД ВИДАНО З ОГОЛДІ НА ДИСЦИПЛІНУ. ЛОНДОН, 4 квітня. — Засуд, який видав військовий суд в справі команданта Данієля, викликав велике невдоволення серед шлого загалу. В першу чергу Англіяйми встигли, що англійська флотія, перша в світі, мусить бути зв'язана з такою дуруною справою, як сварення в справі байдлі і її при джеву на однім з військових баалів. До того всі той думки, що адмірал Коллард поводив себе погано та міг викликати обурення з боку офіцери. А тепер тих офіцери судять і ще карують.

АНГЛІЯ ЗАДЕРЖИТЬ АРМІЮ В ЄГИПТІ

ЦЕГО ВИМАГАЮТЬ БРИТИСЬКІ ІНТЕРЕСИ. — З ТОГО ПУНКТУ НЕ ЗІПДЕ.

ЛОНДОН, 4 квітня. — Бритиський уряд дав рішучу пізнати, що не згодиться під нішими умовами на вищепане своїх військ з Єгипту, заявляючи, що всієї змаганія єгипетського уряду будуть під тім оглядом безуспішні.

ПАЛОМНИКИ ЛІТАКОМ ДО СВЯТОГО ГРОБУ

МАДРИД, Іспанія, 4 квітня. — З нагоди Великдень свят зорганізувано тут паломництво аеропланом до Святої Землі. Вже замовлено три аероплани, що відлетять до Єрусалиму.

РОЗКИНУВ МЕЖ БІДНИХ 40,000 ФРАНКІВ

КАННІ, 4 квітня. — Чарлз Ченіел з Шинга, Іллі., виграв той нощі кількасот тисяч франків в тушетній Касині гри і з утіхи вийшов рано на байдок та почав розкидати гроші. Десять-франкові ноти. А ноти тих не стало, розкидав дві-франкові. Наградилися в скорому часі повно сужащих, штер, шоферів і других, котрі кидалися на літакові ноти та видирали їх одним. Не обійшлося, при тім без добрих штовханців, а навіть і серйозного побиття. Ченіел розкинув 40,000 франків.

ПАРКЕР ДЖИМБЕРТ — АВТОР РЕВІЗІТ РЕПАРАЦІЙ

ПОАНКАРЕ НЕ МАЄ НІЯКОГО ПЛАНУ ЩО ДО ЦЕГО. ПАРИЖ, 4 квітня. — Супроти того, що в нинішній і другій заграничній пресі подало, що Поанкаре виготовив нову схему сплати репарацій і воєнних коштів, прем'єр заперечує це офіційно. Виявляється, що класичним автором того проекту є репараційний головний агент Паркер Джимберт, який саме тепер перебуває в Парижі. Він то бачить, що німеччина не буде в силі виконати тепер приписаних їй платів. Доса зобов'язав і тому саме заявляється за реалізацію цього плану.

ДОПУСКАЮТЬ 200 АМЕРИКАНСЬКИХ ФІЛЬМІВ

ДОМАКАЮТЬ ТОГО САМИ ФРАНЦУЗСЬКІ ПІДПРИЄМЦІ. ПАРИЖ, 4 квітня. — Французський уряд видав розпорядок, що можна спроводити з другого краю котрі фільми, коли другий край змозжов в Франції прийняти один фільм французський. Та розпорядок цієї годі виконати, бо французські підприємці опинилися нагло без фільмів і самі просять уряд, щоб зняти ту постанову хоч на протязь 6 місяців. Через те уряд допустить вже тепер 200 нових американських фільмів, які саме перейшли цензуру.

СОВІТИ ПІДНОСЯТЬ ЛЕТУСТВО

ЛЕТУНСЬКА ЛІГА МАЄ ВЖЕ 3,000,000 ЧЛЕНІВ. МОСКВА, 4 квітня. — Совіти позвали відповідати на листи проти совітської вступу Англії в той спосіб, що зорганізували "Віслювці Невисхідності". Є те фонд, до якого призначено на піднесення війни. В той спосіб зібрано 10,000,000 рублів. Число членів летунської ліги зросло вже тепер до трох мільонів.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ УБИТТЯ ТРОНСЬКОГО

МОСКВА, 4 квітня. — Совіти заперечують офіційно неголоси, будучи або в Туркестані Троноского, що перебував там на засланні.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧИНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"СВОВОДА" (JUVENILE)
FOUNDED 1899
Published daily except Sundays and Holidays
at 10 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Entered as Second-Class Matter at the Post Office at Jersey City, N. J.
on March 10, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Postage paid at Jersey City, N. J., on July 31, 1918.
No. 1, mailing of special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Subscription Rates		PER COPY	
Per Year	\$ 9.00	Per Copy	\$ 0.09
Per Month	\$ 0.75	Per Copy	\$ 0.09
Per Week	\$ 0.18	Per Copy	\$ 0.09
Per Day	\$ 0.04	Per Copy	\$ 0.09
Per Hour	\$ 0.01	Per Copy	\$ 0.09
Per Minute	\$ 0.00	Per Copy	\$ 0.09
Per Second	\$ 0.00	Per Copy	\$ 0.09
Per Minute	\$ 0.01	Per Copy	\$ 0.09
Per Hour	\$ 0.04	Per Copy	\$ 0.09
Per Day	\$ 0.18	Per Copy	\$ 0.09
Per Week	\$ 0.75	Per Copy	\$ 0.09
Per Month	\$ 9.00	Per Copy	\$ 0.09

За оголошенням редакції не відповідає.

Підписувачі: "СВОВОДА", 495 Monticomey, Та. У. Н. С. 1633 Monticomey, Адамс, "СВОВОДА", P. O. BOX 548, JERSEY CITY, N. J.

БУДЕ КАЯТІЯ, ТА ВОРОТІЯ НЕ БУДЕ

До такого висновку приїде громадянство в краю, коли возьме під увагу послані вибори до польського сенату і союму. Випали вони для України погано, а коли ужити слова старокавської преси, то і трагічно. Як й Польки жерлися між собою. Але це слаба для нас потіха, коли ми тільки заризалися від Польки і пішли до виборів різно розкрити. По Польки національно не втрачати нічого, коли замість вишкільної поліції прийшли Псалудичи чи які інші Польки. Але втрачати Україну, бо втрачати цюнаємне 20 польських мандатів. Правда, що виборча корупція і виборчі надухити та жандармерія зробили сміх. Бо без них навіть при найбільшій розгараху з нашою бою не могло виникти ніяким чудом в Ковельщині, на Волині, на чисті українській землі аж 5 польських послів з урядової лінії Псалудського. Без страшинок виборчих надухити не можна собі навіть уявити вибору аж 9 польських послів з Волині. З 3-ї Волині, з якої при перших виборах не вишійшов ні один Поляк, а тепер маємо аж 9 польських послів. Чисто українська земля вважала тепер являе більше польських послів ніж українських.

Застановившись над тим фактом, треба признати, що те, що треба зазначувати головно нашою розбиттю. Українці могли осилити при виборах тільки той побіл, колиби були йшли одним спільним виборчим національним фронтом. А того не було. До того жраз і партії, які найбільше причинилися до розбиття одного виборчого фронту, стратили найбільше при виборах. Самі отже нічого не осилити, але за те розбили українські голоси, а з того скористали Польки.

Не пришло в краю до національного об'єднання з приводу виборів головно з вини радників, себто тих самих, котрі є в постійному зв'язку з американською групою, що зве себе "Оборона України". І так як та послана воєне чин може тут на Америці проти створення одного, об'єднаного фронту так на морем, так і в спільники в краю не допускають до нього об'єднання, навіть на гуманітарному полі. Бо в овім усе розбили акцію допомоги голодувачам, а в останній році відносно допомоги жертвам повені. А тепер зробили те саме і при виборах. Самі через те нічого не зискали, але розбили голоси і тому на місце українських послів прийшли Польки. Це є природна конвенція, яку легко можна було передбачити. Та конвенція, річ яка, була дає мало пороків. Так доводило, доки нас Польки швидко не розложити і зникнути, або доки не заважали у нас самозахочувачий, національний інстинкт і холодний розум і не заженуть нас до об'єднання в боротьбі з ворогом.

В. Кедровський.

ПРО 1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

Скоропадський почав ізвідати поштах фронті й знайти, догодовий Ставки, а також побудувати в Київ, щоб там переконатися, що український рух не загрозив "матуське Радсе". Навіть більше того: він чекав до того часу, коли командуючий фронтом генерал Корнілов, що взагалі ставився неприхильно до українців, армію, не наказав йому українизувати 34-й корпус.

Про це в своїх спогадах Скоропадський писав так: "Корнілов зустрів мене приїздом і сказав: 'Я од вас вимагаю українизації вашого корпусу'. Я бачив усяк 56, дивізій, які в VIII армії частинно вже українизовані. Вона чудесно об'єдналася в останньому наступі. Ви українизували всі останні дивізії, і я вам поверну 56 і у вас буде чудесний корпус'".

Скоропадський ще не вистардав такого категоричного йажу Корнілова, а тому він, щоб відкупитися від українців, хотів зажадати його, що "український корпус стане серйозним фактором в українській війні, а який Росія приїдеся рякуватися". Цим Скоропадський давав зрозуміти Корнілову, що не треба допускати Українцям мати свою військову славу, бо не загрозить Росії. Він тут, на диво, не зрозумів, що таке

ІСТОРІЯ З ПОСТАВЛЕННЯМ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВИ В КИЇВІ

Українське громадянство давно вже старалося виявити свою пошану до свого генія Тараса — здвиженням величавого пам'ятника. Та догдо не було можливості цієї плян зреалізувати. Адже, щоб збудувати на пам'ятник гроші, треба було мати дозвіл містра внутрішніх справ у Петербурзі. Та як раз саме це міністерство найбільше "консервувало" всякі ознаки українського національного руху в Росії. Валуєв, славний по своїй заяві: "Українців нема, не було і не може бути", був міністром внутрішніх справ. Але й після Валуєва, вадувська традиція панувала в цьому міністерстві й по революції 1905 року.

Першу спробу добути дозвіл на пам'ятник Шевченку зробило Товариство Літератів у Петербурзі в 1899 році, але міністерство прохання відкинуло. По цій спробі догдо вже нікому й не могло впадало вадувати з таким проханням у друге, бо це не було й найменшої надії, щоб можна було покусити справу наперед. В осени 1904 року Золотозонський Повітовий Земський Управлі (на Потапівщині) пошало такі дістати дозвіл на збирання грошей на пам'ятник Шевченка, правда, з обмеженням на саму Потапівщину. В грудні місяці тогож року Потапівська Губерніяльська Земська Управа, підтримуючи прохання золотозонського зєства, з свого боку просила дозволити їй збирати гроші на пам'ятник по цій Росії. Це було дозволено доверва в квітні 1905 року (загальне послаблення репресій підчас японської війни). Також з ініціати деяких членів київської міської Ради (Думи) засновано київський комітет. Пізніше цей комітет був перетворений на об'єднання, — до нього входило 10 членів київської міської ради, 10 представників українських зєств та 10 кубовитованих членів-представників українського громадянства в Київі. Головою об'єднаного

комітету обрано члена київської міської ради Шитківського. Тому, що пам'ятник Шевченку мав бути поставлений у Київі, то до київського комітету перейшли справи організації технічного характеру.

Гроші-пожертви збирав догдо комітет полатського зєства. А збирання грошей також не було легким справою, бо хоч і був на той дозвіл міністерства, але з боку губернаторів, духовенства з синод до на чолі, членів Державної Думи та націоналістичної москвофільної преси все були страши. Цей кампаней влад перед місцеву адміністрацію. Так одеський градоначальник Толмачов заборонив газетам друкувати записки жертвувати на пам'ятник. Вороніжський губернатор заборонив вороніжській міській раді дати 50 карбованців на пам'ятник. У селі Ділішчині кооператива пожертвувала 5 карб., але пристав (начальник повітової поліції) заборонив посылати ці гроші, в противному разі! Загрожував він: "У 24 години! заміжуть не лише крамничо, а й усяку іншу, котра пошле гроші на пам'ятник Мазепи".

Православний Синод наказав підлеговому йому духовенству не прияти участі в збиранню пожертв на пам'ятник Шевченку й цієї кампаней воно аж надто добре переще. Натягноті Київ-Черкаський Лаври писав спеціальні листи до київської вищої адміністрації, повні грубої лайки на адресу Шевченка. Рядове духовенство усеодно "вправлялося" на підписних листах, які розсилали об'єднаний комітет. Так оден священник з Поділля писав: "По мовімоу віягому пам'ятника Шевченку не потрібно, — потрібні молитви, щоб змишували над ним Господь". Другий знову писав: "Шевченко був тільки віршомас, не пошаним, ворогом Єдиної Росії, а приятелем теперішніх його почитальців Польків та Нім-

ців". Священник С. Брагін, київської губ., повертаючи об'єднаному комітету лист, додав: "Охочих пожертвувати — не знайшов; мова, вядуваною добродієм Грушевським, тут ніхто не розуміє. Думаю, що пам'ятник Шевченку в Київі, матерію боржб руських, не на місці, бо Київ є колиською Росії; про самостійність українського народу, як про щось окреме від руської держави, — нікого не думає".

Коли в Державній Думі (російському парламенті) виникли дебати з приводу внесення деякими депутатами з України пропозиції про вшанування Шевченківського ювілею, то багатові послів зложидо дуже дивні і неприхильні заяви. "Хто пам'ятник Шевченку?" — питав Пуришкевич. І тут же відповів: "Без сумніву революционер шестидесятих років. Хіба ви не чуєте в його писнях заклик до народного повстання?"

"Українці (малороси) наші вороги" — підтримував Марков І. "Хто перший закричав про автономію?" — Українці. Хто на стині зазначив на чашці на річці? — Українці. Однею зявою, що сплять і митять, що не відокремляється від Росії, вадатися з Польшею, коли це потрібно було, а в київській групі повести дія революції. Хто й так який був попраді Шевченко? — Віршомас, який тепер викладає на книжковий ринок "русский народ". Він не Пушкин і не Лермонтов". Знову депутат Тимофій закликав членів Державної Думи ухвалити заборону творів Шевченка по бібліотеках, як завідомо революційних.

Не диво, що вищі й нижчі урядові агенти прикладали всіх старань, щоб зіврати справу поставлення пам'ятника Шевченку. Націоналістична москвофільна преса в цій справі вбачала державну зраду. Київський клуб руських націоналістів звернувся до уряду з проханням дозволу на пам'ятник скасувати, бо справу поставлення пам'ятника Шевченку ведуть "адогори єдності руського народу". Голова київських чорносотенців Єсеновський писав, що заходи біля збудування пам'ятника Шевченку в Київі, — скритий

забір агітації проти цілості та єдності Росії". В крайній разі гомівся він на пам'ятник, але радів поставити його на Подолі (торговельна ділянка Києва) проти базару, на доказ скупеній тут жиждів, що не тільки український парія кожде змагається проти них, а й "русские люди" протих, а й підняти боротьбу проти їхнього засідла". Отже пам'ятник Шевченку мавби нагладувати на думку того, про жиждівський погром.

Та не звинувачує на ту агітацію за не вадзходив ворогів української національної ідеї, гроші на пам'ятник Шевченку вадзходили все жавіше. Жертували міські ради сиве цілої Росії, земські ради, редакції українських часописів, українські театральні трупи, кооперативні товариства, церковні браства, вадостні та сільські школи (збори), військові частини, студентські громади й поодинокі члени великої української родини. З перечислення організацій, які ухвалили дати більш чи менш суми, можна пересвідчитися, а яких різноманітних кругах здобувала собі симпатії українська ідея.

"Українська ідея", а не пам'ятник Шевченку, бо-ж трудно розрізнити ці два поняття. Хто жертував на пам'ятник Шевченку, той тим самим розсизувався і в прихильності до української національної ідеї; — навпаки, — статистика руху пожертв, введла об'єднаному комітету, показує, що від року, в якому почалася акція за збирання їх, все більше й більше вливалось грошей. Так в 1907 було зібрано 858 карб., в 1908 — 2,059 карб., в 1909 — 18,320, в 1911 — 17,207 карб. На перше липня 1914 року було зібрано всього 150,000 карбованців.

Цей поважний рух збирання пожертв давав підстави до приступлення розсизання конкурсу проєктів на пам'ятник Шевченку. Та конкурси не дали позитивних наслідків. Тому в 1913 році був розписаний поіменний конкурс, в якому прийняла участь 14 найповажніших скульпторів (різбярів) цілої Європи. Але з а зредствалених на цьому конкурсі проєктів трудно було спинитися

на одному, що кожен з них давав своїй добрі й ліній стороні. Жорі об'єднаного комітету вважало одане можливим прийняти проєкт Італія Шортіно. Об'єднаний комітет не угодився з оцінкою жорі і ухвалив був проєкт Шервуда (директора англійської академії мистецтв у Римі). Остантотню світова війна перервала діло.

Поруч з розсизанням конкурсу дебатувалися справа вибору місця під пам'ятник. Українці хотіли, щоб пам'ятник, станув на найкращому майдані міста (коло Золотої Брами, або коло Михайлівського монастиря, або на Олександрівському майдані). Та міська управа хотіла, щоб пам'ятник Шевченку поставити на майдані Богдана Хмельницького, проти базару на Бесарабії, виходячи з тих мотивів, що Шевченко поет народний, отже й пам'ятник йому має стати на "народному місці" — на базарі. Об'єднаний комітет не гомівся на це місце й пропонував, щоб під пам'ятник було відведене місце Петровської алеї Царського саду, звідки пам'ятник Шевченку було видко і з Дніпра і з міста.

Війна і справу ухвалення проєкту пам'ятника і вибір під нього місця цілком усунула на бік. Всі представлені проєкти, яких вже налічувалося до чотирьох десятків, передані були до київського міського музею на зоханку. Вибір революції на Україні та організація української влади знову не були часом догидим для такої справи, як поставлення пам'ятника Шевченку. Тим більше, що переважала думка розсизати новий конкурс, що в обставинах світової війни перенести було неможливим. Пізніше війна за незалежності, руйна, факт, що менше давали таку можливість. Доперва минулого року знову створено у Київі комітет й порушено справу з пам'ятником з мертвої точки. Був розписаний конкурс, але з надісланих 21 проєктів не вибрано жадного. Тому ухвалив комітет замовити проєкт чотиром скульпторам (Москвалим).

Київський Охрикомком постановив пам'ятник Шевченку поставити до 1831 року, визначивши для нього місце в Михайлівському парку, — проти університету.

Та чи ця постановна належати до тих, які-отками ухвалюють господарі на нашій славній Україні, на нашій не своїй землі? — сказати трудно. Хочте, що от уже п'ять років ухвалюють замість зянових могил Шевченка хреста поставити пам'ятник, а самого пам'ятника як нема там і нема, промовляє за тим, що пам'ятник своїм пророковим-постови "поставити" аж влітку України.

НАЙВІДШИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ КНИЖКИ З КРАЮ.

- ГАРНА, грація, у 5-ти діях (9 карб.), Діалог Ніколай (9 карб.)
СОФІЯ ГАЛЧЕНКО, пєса в 4-х діях (10 карб.)
Микола Гринько-Богданович, 30 а.
ПОЩУНОК ЮДИ, пєса в 4-х діях (10 карб.), С. Бєса, 50 а.
МІШАНИ, драма в 5-ти діях (20 карб.)
Володимир Мартиненко, 25 а.
ПОСЛІДОВА ПОСЛУГА, 40 карб.
БЕССІДЛА З ПОРТАЛІВ, 10 карб.
8-й жорі з сивими і таліями
ПОТЕРПІЛ, пєса в 4-х діях (10 карб.)
Таліями з першого життя (7 карб.)
Б. Мартиненко, 35 а.
КОМАТЕЯ ЧОРНОБІЛ, драма в 4-х діях (10 карб.)
ПЕШЕНА ДІТІНА, образ з життя (10 карб.)
13 а.
Заставляю: пєса в 4-х діях (10 карб.)
С. Бєса, 20 а.

Заставляю: пєса в 4-х діях (10 карб.)
С. Бєса, 20 а.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВІННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ "СВОВОДА".

українських маршових рот не посылалося) і що тепер йому перешкало утворити те, що він хоче. Але одночасно замітна була й рішучість, стирдивість, з якою він гадав перешкоди даїти намічену працю.

Тут же зсизувався, що повношення в корпус прихотять з запасних частин дуже мало вичені, через що в корпусі приходилося вести навчання з ними, починаючи з абетки. Добре було, щоб прибули всі повноповнення вадразу: тоді за 3-4 тижні корпус можна було сформувати та привести майже до військового вигляду. А поки все капає по частинам і навчання виходить нерівномірним.

І Скоропадський обидиав генер. Скоропадському у активній допомозі в роботі: через Комітет у Ставі Верховного командування, а Черпичинський, як наш представник при південно-західному фронті, безпосередньо в штабі фронту. Власні! Й обіцяв не було чого, бо нашім же обов'язком було звернути на увагу на формування цього, однокорпусного правничо-юридичного, українського корпусу.

Даліше буде

CHILDREN OF THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION. ASK YOUR FATHER TO INSURE YOU IN THE JUVENILE DEPARTMENT OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION: YOUR PARENTS WILL BE INSURED FOR ANY ACCIDENT TO YOU, AND YOU WILL RECEIVE THE UKRAINIAN JUVENILE MAGAZINE.

ших. Того, що ні Скоропадський, ні його адютант по українськи не вміли говорити, що взагалі Генеральному Комітетові з боку національного воїн зовсім не були відомі, а тепер їх лобачено першай раз, навіть в комітеті й не обговорювали.

Відразу вирішено, що коли сам корпусний командир приїхав для переговорів про укріплення його корпусу, то, навіть не цікавившись, з яких мотивів він на це згодився; треба прийняти його згоду. Тим більше, що з розмов генерала Скоропадського виходило, що він хоче мати у себе добрий, цілком боєздатний корпус, який би й даї військову тримав боеві й 84 корпусу, а з ним і його командирів. Зі слів генерала Скоропадського виходило, що український жовіть є найбільшій боевий матеріал, який ще більше спаяється національною ідеєю, а де виторить корпус високої боевої вартості.

Підіздано до Меджибожа. На високій білшій замікованій стіні має величезний український прапор з написом: "Хай живе Вільна Україна!"

Так, думаю, корпусний командир очевидно твердо стоїв на шлях української, бо за такі написи має шукують і він безперечно знає, яке це вважати, для його негативне, робота у вичному командувачі армії. Така уся політика, ведеться лише для використання українського воїни, як безміснє гарматне м'ясо, а тут і такі пугаючі, усе в д-

лося, що він цілковито співчуває українському національному руху, який той же поза межі федерації з Росією не виходив. Здавався він нам дійсно ширим прихильником української армії не лише тому, що йому потрібне було "гарматне м'ясо" а мажорський, але й тому, що хотів допомогти своєму рідному народові в його організації національного життя. Тому його було дуже радо прийнято й всі до нього поштанували з довіром. Головні переговори з ним вів голова Президії Комітету С. Петлюра, як Скоропадський каже, навіть московською мовою, що дуже генералові заїмпувало.

Тоді ми не знали, як Скоропадський упривав українську його корпусу й що він згодився на це лише під тиском непереможних обставин та вичного свого командування. Корнілов ми поставили до нього ширі і з довіром.

Якщо я не помиляюся, в кінці червня місяця по нещадній наступу 18 червня, у Київ приїхав зі своїм адютантом князем Кочубеєм генерал Скоропадський. Перший раз я з ним стрінувся, коли він приїхав до Генерального Комітету в справі переговорів про укріплення його корпусу.

Пробіжний його Генеральний Комітет радо стверджує, був перший випадок, коли генерал, який таку високу посаду в армії, запропонував свої послуги українській армії. Тим більше, що генерал Скоропадський, "георгієвський кавалер", радський, в російській армії, хоробрим генералом і корпус його був в російській армії.

